

TALEPAPIR – DET TALTE ORD GÆLDER

Anledning	Åbent samråd om sprogstrategi og sprogundervisning - samrådssp. X
Titel	
Målgruppe	Børne- og Undervisningsudvalget
Arrangør	Børne- og Undervisningsudvalget
Taletid	8-9 minutter
Tid og sted	Den 29. april 2021, kl. 10.15-11.45, 2-133

BUVM-M

1. Indledning

- Tak for anledning til at drøfte sprog. Vi har også haft en første snak om det i gymnasieforligskredsen, og jeg synes, at der er rigtig god grund til at give det den opmærksomhed, der er i forbindelse med det her samråd.
- Først et par politiske kommentarer i forhold til idéen om at skulle fjerne tysk fra skoleskemaet med afsæt i, at man alligevel taler med tyskerne på engelsk. Hvis man overhovedet skulle gå ind og tage seriøst, at det var en vej man kunne gå – det vil regeringen absolut ikke.
- Jeg synes, at der er noget i vores egen forståelse som samfund af, hvad er sprog. Og hvorfor er det, at man skal lære sprog, når man går i skole? Der synes jeg, at det er et forfladiget standpunkt, hvis man mener, at den eneste grund til, at man skulle tale og lære tysk er, at man skal kunne kommunikere med nogle andre mennesker i Tyskland på noget andet end engelsk.
- Jeg mener sådan set, at der er tale om, at man lærer nogle mere grundlæggende strukturer omkring, hvordan sprog er bygget op. Jeg mener, at der er rigtig meget kulturforståelse med en af vores største naboer i at have tysk på skoleskemaet.
- Og derfor er det efter min bedste overbevisning en forkert betragtning og et vildskud at sige, at alene fordi man kan tale engelsk med tyskerne, så er det ikke nødvendigt at tale tysk. Det mener jeg simpelthen ikke holder. Så langt så godt. Det vil jeg i hvert fald på regeringens vegne gerne parkere.

- Det leder mig til det næste, nemlig latin på c-niveau. Latin er jo et sprog vi decideret ikke kan tale med hinanden. Så hvorfor er det så, at vi underviser i latin? Jo, det gør vi af præcis de samme årsager, som det jeg lige har siddet og sagt om, hvorfor tysk er vigtigt. Det gør vi fordi, at det giver os en dybere forståelse af sprogets struktur, og det giver os en dybere forståelse af de andre sprog, vi lærer. Og vi lærer latin, da det referer til en kulturel fælles sproglig forståelse.
- Så af alle mulige forskellige årsager, så er sprog ikke bare fladt set det sprog, vi lærer, men er også utrolig meget mere end det. Og den forståelse vil jeg gerne placere i midten af, hvorfor det overhovedet er vigtigt at lære sprog.
- Derfor er det mig utrolig glædeligt, at der er sket et hop fra '19 til '20 ift. hvor mange, der har latin på c-niveau. Det vil sige, at de justeringer, der er blevet lavet på gymnasieområdet, faktisk har betydet, at flere tager latin på c-niveau.
- Jeg synes, at der var rigtig meget godt i, at man lavede den gymnasiereform, hvor man gik bort fra sproglig og matematisk linje. Men en af bekymringerne - som vi også havde oppe på bordet dengang - det var jo lige præcis spørgsmålet om, hvad der sker med latin, når man går bort fra, at en stor del af eleverne er født til at have latin ifm. sproglig linje.
- Så der er klart nogle efterdønninger af en gymnasiestruktur, hvor man ændrede på opdelingen i sproglig og matematisk.
- Så er der en anden del af det med sprogforståelsen, som jeg tror, at det er vigtigt, at vi også får ind på bordet. Og det er forholdet mellem, om det er vigtigt, at man kan mange sprog eller om det er vigtigt, at man får hele sprog? Jeg synes ikke, at

det behøver at være et enten eller, da der alt andet lige er utrolig mange mennesker i en ungdomsårgang, så vi behøver ikke alle sammen kunne det samme.

- Men hvis man skal vælge, så mener jeg, at det er enormt vigtigt, at man får hele sproget. Det vil sige, at man ikke bare overfladisk og i få år har et sprog, men at man over mange år lader et sprog, en kulturforståelse og en grammatisk forståelse synke ind. Det tror jeg tager tid, og det har jo også været en af grundene til, at man henover årene har gjort det tidligere og tidligere, at man både får engelsk og andet fremmedsprog i folkeskolen. Den bevægelse mener jeg er helt rigtig. Så det med at strække det over mange år, mener jeg sådan set er den rigtige vej at have gået.

2. Sprogstrategi

- Og så vil jeg sige i forhold til spørgsmålet om vi vil have en sprogstrategi – jamen det har vi jo?
- Jeg mener egentlig, at Venstre skal opfatte regeringens ageren på det her område som en stor tilslutning til, at det var rigtigt at lave den sprogstrategi, og at det er uforandret rigtigt, at der skal være en sprogstrategi.
- Det var i 2017, at VLAK-regeringen fremlagde sprogstrategien, hvor det bærende initiativ var etableringen af et nationalt center for fremmedsprog, hvor der blev afsat 100 mio. kr.
- Det Nationale Center for Fremmedsprog (NCFF), der blev etableret i 2018 på Københavns Universitet og Aarhus Universitet, arbejder for at løfte sprog på tværs af hele uddannelsessystemet. Som aktiviteter kan eksempelvis nævnes:
 - Dialog med skoleledere, rektorer, kommuner mv. mhp. at igangsætte og understøtte deres strategiske arbejde med fremmedsprog.

- Bidrag til kvalitetsudvikling, f.eks. tilbud om 'inspirationspakker' til det strategiske arbejde med fremmedsprog på kommunalt/regionalt og institutionelt niveau.
- Fokus på at styrke overgangen mellem grundskole til gymnasium i fransk- og tyskundervisningen.
- Der er nedsat en følgegruppe til sprogstrategien, der løbende gør status over strategiens initiativer og udviklingen på sprogområdet generelt.
- Det kan tilføjes, at lige som utrolig meget andet, så har det været sådan, at arbejdet med at fremme sprogfagene har været udfordret under corona. Derfor har vi besluttet at give Nationalt Center for Fremmedsprog et år mere, så de kan arbejde frem til 2023
- Derfor er det min opfattelse, at der egentlig ikke er behov for en ny og anden strategi. For jeg mener sådan set, at det er ret solidt arbejde den tidligere regering har lavet med den nuværende. Så jeg har ikke haft noget behov for at trække det op med rode, starte forfra og lukke noget, der er godt i værk.
- Vi har også vendt sprog i gymnasieforligskredsen på initiativ fra fru Ellen Thrane Nørby.

3. Tyskundervisning i folkeskoleskolen og på ungdomsuddannelserne

- Så er det i øvrigt mit klare indtryk, at skolerne og tysklærerne i både folkeskolen og på ungdomsuddannelserne gør en kæmpe indsats for at gøre tyskundervisningen – og i øvrigt også de andre sprogfag - spændende og relevant.

- Og derfor er det ikke mit indtryk, at lærerne over en bred kam deler opfattelsen af, at tysk er noget vi ikke længere skal have, og at vi alle kun skal kunne snakke engelsk.
- Og jeg vil sige, at der ud over sprogstrategien også er taget en række andre initiativer ift. tyskundervisningen de senere år:
 - F.eks. indgår det i folkeskolereformen at styrke børnenes sprogkompetencer, bl.a. ved tidligere sprogstart, hvor at eleverne undervises i tysk allerede fra 5. klasse. Og på emu.dk er der vejledning om tidligere sprogstart – altså fra før 5. klasse.
 - Så besluttede den tidligere regering en Tysklandsstrategi, som bl.a. på grundskoleniveau har affødt en pulje, der støttede udvekslingsforløb mellem tyske og danske elever og brobygning. Og så er der udgivet nyt faghæfte for tysk og materiale på emu.dk inspiration til undervisningen.
 - På ungdomsuddannelserne er der også her fokus på sprog. På de gymnasiale uddannelser er et centralt mål med gymnasireformen, at flere elever skal opnå sprogkompetencer på et højere niveau, og flere elever skal vælge sprog, herunder tysk. De første studenter på den nye reform kom i sommeren 2020, og vi kan her se, at det er gået frem med elever, der har 3 fremmedsprog. Særligt pga. latin på C-niveau, der virkelig har fået et hop opad. Andelen af elever med tysk som 2. fremmedsprog er stabilt, og er det førende fremmedsprog efter engelsk. Det synes jeg er tilfredsstillende.
- En ting er jo, hvor mange fremmedsprog de unge har – en anden ting er, hvor godt de kan sprogene. Jeg mener, at vi skal tillægge stor vægt, at man får hele sprog. Den dybe sprogforståelse og at kunne anvende sprog i praksis øger også

sandsynligheden for, at sprog ikke bare er noget, der slutter, når man er færdig med sin 9. klasses afgangsprøve eller sin 3.g eksamen, men at det uforandret igennem ens liv er noget man dyrker.

- Jeg ser hellere, at eleverne mestrer færre fremmedsprog, hvis det er det, der er valgmuligheden, men at de til gengæld kommer op på et højere niveau, og kan bruge de sprog, de lærer.
- Vi følger udviklingen af elevernes sproglige kompetencer som en del af følgeforskningen til gymnasireformen, og det vil sige, at det er et område, der bliver fuldt nu, og den afsluttende rapport kommer i 2022.
- Der er jeg selvfølgelig utrolig spændt på at se, hvad den peger på, og ligger selvfølgelig også op til, at vi i den forbindelse tager en drøftelse i gymnasieforligskredsen.
- Der er ikke nogen tvivl om, at det greb ind i gymnasiestrukturen, hvor man gik bort fra sproglig- og matematisk linje, ville have konsekvenser - det vidste vi godt dengang aftalen blev lavet. Det har det også haft, og det vil sige, at der er noget knofedt i at afbøde nogle af de konsekvenser, der kom.
- Jeg synes, at tysk er vigtigt, da det, udover at blive talt i rigtig mange lande i Europa, er vigtigt pga. vores egen kulturarv og ift. at vi har et tysk mindretal i Danmark.
- Jeg tror, at hvis vi går tilbage til, da Grundloven blev forfattet, så talte halvdelen af københavnere tysk som deres modersmål. Så det tyske sprog har alt andet lige – hvad enten vi taler mindretal, hvad enten vi taler vores sammenhæng med resten af Europa, hvad enten vi taler ift. vores egen

kulturarv – nogle dybe, dybe rødder, som gør, at når jeg læser den der
overskrift, at vi bare skal droppe tysk: Det synes jeg ikke vi skal.

- Tak.